

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Om den gammeldanske Rim-Krønike

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 139. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1826_429-txt-shoot-idm1306/facsimile.pdf (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

mig til det stærste, og spørge de Guds, der kendte
 gamle Danske Bøger af to Slægt, om de ikke sin-
 der, at Sproget i Kingoo Palmet ligner meget
 mere Tungs-Moniet, end Sproget i Danske Lov,
 og om de derfor, har mindste Tvivl paa, at de to
 Bøger jo er jævnaldrende, eller om de virkelig me-
 ner, at vore Bønder i Christian den Femtes Tid
 talde, som Danske Lov, og har siden forbedret dets
 Sprog, med Ord og Tale-Maader, som Kingoo og
 Andre, som fra Sydland, eller gæb i Rusten!
 Hvad mig angaar, da finder jeg det høist naturligt,
 at naar et Bog-Sprog dannes sig, da holde Kim-
 Emedene sig mest til Jolte-Munde, som er hvad
 de vil sene i, og de Lov-Rode mest til deres egen
 Ven, som er hvad de skal leve af; thi naar Jol-
 tet ikke forstaaer Kimene, da har han udsøgt, men
 naar man ikke forstaaer Lovene, da er det netop
 Wand paa Fortolkernes Nolle. Hermed vil jeg in-
 gentunde sige noget Ord om vore gamle Lov-Wand,
 men kan oplys, hvæser Kimerne til alle Tider,
 naar de ikke, som vi, rimet mest for dem selv, er
 langt omhyggeligere for at tale Jollet efter Wan-
 den, end Juristerne; thi i Dorrig er der en høbere
 Grund til Forskellen mellem Sproget i Kim, og i
 Lov-Bøger, fornærmelig fra Dorrig af, og det er
 den, at Jurister sigesalidit som andre Mennesker
 stude folkeligere end de kan. En Kim-Emed, som
 huer noget, maa nemlig for Bøsten være saa ube-
 tydligt et Creatur i Verden, som man vil, og som
 især Lov-Vandene giene anser ham for, saa maatte
 dog selv de tørreste Jurister ønske, de havde hand-
 Wand, naar det gjælder om at snakke Jollet af, og
 at saa ogsaa hand Ven, naar de engang imellem des
 høver en, der er doppet i Wanden, eller som Jol-
 tet op, hvad Jollet ikke meer maa sige til hin-
 anden, uden de vil flænnes; thi det er flakke
 Kim-Emed medgivet af vore Herre, der ikke vilde

gjøre ham til Selvharn, at kunne, liget naar han
 er udsæret, tage Jollet Dødens af Wandten, og sæ-
 re dem i Prænt, som ingen Ting, medens andre
 velstuderete Jollet maae for det meste nøies med at
 stude ud af andre Bøger, og det sultofte af Her-
 medes, de kun saa hald om hald kan overføre. Da
 Taten nu her paa den ene Side er om Jydsk Lov,
 der naturligvis er skrevet af Jollet som havde Jollet
 alder, ikke Danske Lov-Bøger, og paa den anden
 Side om Kim-Kensiten, der aensynlig er begyndt
 af Emede, som Værdommen ikke trykede, saa mener
 jeg, det er høist naturligt, at vi ikke finder vore
 Jydskes Sprog i Lov-Bøger, men noget saa
 nær i Kim-Kensiten; noget saa nær, siger jeg;
 thi fuldtog finder vi det ikke, som heller ingentunde
 var at vente, deels forbi Emedene, saavel som Ki-
 mene, paa Amleth's nær, var temmelig smaa, deels
 forbi vore Bønder ogsaa, hvor langsomt Sigt end
 gaar, dog har forandret deres Sprog noget i 600
 Aar, og endelig forbi det var skrevet Bred paa In-
 gel-Sachs's, maaske ogsaa paa Jøland's, forend
 paa Dansk; thi at de Danske Kim-Emede ikke er
 ganske fide for den Jollet, imellemhandet at prale lidt
 med fremmede Jollet, det har Erfaring lært. Vi
 finde i Dorrig, hvad vi maae vente i en Tid, der
 ikke ser paa Etæren, men paa Kiernen, ei paa
 Pynten, men paa Kroften: uovede Hænder, hældte
 Sammensætninger, og hovedsagde Dørgange, som
 forudlatter, at Læseren hører hvad han ser, mange
 Substantiver, færre Verber, endnu færre Adjectiver,
 mest forte, og saa saa Preminier, Adverber og
 Conjunctioner som mangt. Saaledes er Folke-
 Tolen i Affect, og saaledes maae de første Brevne
 Kim ses ud. Etjelds Kim f. G., er hvad vi maatte
 kalde en lidet lidet, men syndig, kraftfuld Indskrift
 paa den bedste Konges Mindes-Mærke. Man hør:
 Dit har paa Kønning at have til Gæst

befærdige sine Vand og holde Fred, end
 Du vilde og glæde hin Kæmpe Gæst,
 for hvilke han bar sit Koninges-Raad,
 Jeg vilde mit Bleg og gode Maad,
 og bjar og trods dem, hold og sit,
 Bortig heldigst sende jeg og saa,
 mit manne det mig vel med alle Maad,
 Den som arm og uvel var,
 jeg kan barmen Gæst og gode Maad,
 Man tænke sig dette Maad, som naar en billig
 Bønde vil fribe Døt eller Edder, som aldrig skal i
 Bog, man tænke sig det at borte, det sigende er
 indfald, man tænke sig indelig, om man vil, et
 halsfrimmod Døt, og da det sig lode for, man ser
 et danf Mini, som det maatte forud, hvor det tale
 og 13de Aarhundrede maade, for at man ved Sids
 ningen af det sigende Mind, rimt, som følger!
 Du spurde, det er det forder Maad,
 og ingen var anstøder, at borte, og
 Gud nogen, en Konge eller Bønde god,
 som fere vil fere med Bønde,
 Det tog jeg mig det i Sind,
 at jeg vilde aldrig begære, at borte for,
 Eder, jeg som fere i Danmark ind,
 Begyndte sig, sig, Bønde,
 Dog jeg vil ofte og billig
 maatte det gjere mig maade,
 Da vilde jeg fere maadellig,
 gæve det til med Bønde,
 Dette er, som man ser, og som Kapdækst, og fere
 sig, opptent det Cammer, som hinc Kincer af Skjold,
 men det Bilde er indlysende, som maade et borte
 Bønde-Epica, og en naragtig Eftolholder Eil, der
 sig sig, det med de borte Elementer af et danner,
 men igen forfaldet og opstod Bog, Eprog, hvad
 sig var det ubestemt, er der udværet, hvad sig var
 haardt, er det udværet, Saaledes er Verdens
 Fod i alle Maader de Emaa, Kræfter, som i en
 borte, fere ind, det fere fere kon at fere i et
 fere, fere i maade og fere Dage op som
 *) S. 248 vilde, i borte Maad, det sig fere fere fere
 til det, da mig fere, det var for gald.

fere Kæfte, og som fere Kæmper om Kæftens
 Skag, Substantiver og Adjektiver er, med Ver
 bte, Vandens og Livets Eftolholder i Døtets Maad,
 og de fere Adjektiver er, som fere Bønde, borte
 Ligt og Gæde, Bønde er borte et at tjene; men
 naar Kæftin er borte, spiller Bønde på Bønde,
 naar Kæftin er Kæftin for borte, fere det et fere
 indelig Eppar med Substantiver og Verber, af epi
 blaste Conjunctioner, i Eppar for en Bort lang
 frangende Advortier, hvor det ene har fere en
 Propostion, det andet et Substantivum, og i fere
 borte med en Døt trøste Advortier, fere Bønde
 fere, og de presenslige Pronominer, alle de Substant
 iver og Verber, borte vil borte sig, fere man
 borte, og Naade af med Bønde, som en Etere ma
 sig for borte, det fere man, som vil fere, og fere vil fere
 *) Da det sig vilde at fere Maad
 *) Borte vilde borte i fere, fere fere fere
 *) Da fere jeg fere og Døtland
 *) Det ind til Danmarks Kæfte,
 Man maa sig ikke fere, sig er borte for en fere
 Eil, fere fere vil sig Bønde, til Contracter,
 Eftol, Obligationer, og i det fere til at maade
 Eftol, som ikke har andet at fere, end at fere
 fere og borte en Eftol fere på Døt, ja,
 naar man indelig fere vilde fere af Døt, maade
 man borte, hvor Bønde er fere, Eogen,
 fere fere den borte, end den borte, den maade
 end den fere Eil, men hvor, det fere om at
 fere fere og fere fere, eller om at fere op og
 fere fere, der er den naragtig, som det fere
 fere til en Bønde, Døt fere bruger den Kæfte
 Eil som borte noget, aldrig to Døt, end fere de
 to Conjunctioner eller andre Partikler, hvor en
 et Døt kan borte Døt, men det fere sig, fere
 fere alle fere, og naar man har det naragtig
 Indfald at vilde fere Eil, usigtet man fere fere
 fere Obligationer, er fere på Døt, og ei min

